

Asia: VN/20721/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työttömyysturvalain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausuttavaa palkansaajan työssäoloehdon pidentämistä koskevasta muutoksesta? (TTL 5 luku)

Kuten hallituksen esityksessä todetaan, uuden mallin myötä osa tällä hetkellä ansiopäivärahalle pääsevästä henkilöstä eivät jatkossa täyttäisi työssäoloehtoa, eivätkä sen myötä pääsisi ansioturvan piiriin. HARSO ry pitää hallituksen esittämää mallia merkittävänä heikennyksenä monelle haavoittuvassa asemassa olevalle harvinaissairaalle ja -vammaiselle, joiden työllistymistä haittaavat jo valmiiksi useat heistä itsestään riippumattomat syyt. Työllistymisen esteistä ja esimerkiksi osatyökykyisyydestä johtuvista syistä osa-aikainen työ on usein ainoa työllistymisen vaihtoehto ja ehdotettu muutos saattaisi rajata epätyypillistä työtä tekevät harvinaissairaat ja -vammaiset ansiopäivärahan ulkopuolelle. Vammaiselle henkilölle epätyypillisen työn vaihtoehtoja voivat olla kokoaikainen sairausloma tai työkyvyttömyys. Harvinaisten sairauksien ja vammojen kohdalla on syytä huomioida myös vaikeutunut pääsy työkyvyttömyyseläkkeelle.

Työssäoloehdon pidentämisellä on myös vaikutuksia palkkatukityöhön. Hallituksen suunnitelmat rajata palkkatuella työllistetty henkilö ansiopäivärahan ulkopuolelle pidentämällä työssäoloehtoa tai kokonaan poistamalla työssäoloehdon karttumisen palkkatuetusta työstä asettaa palkkatukityöllistetyt henkilöt räikeästi eriarvoiseen asemaan. Palkkatuetettu työ on tärkeä työllistymisen väylä monelle haavoittuvassa asemassa olevalle henkilölle.

Lausuttavaa palkansaajan työssäoloehdon kertymistä koskevista muutoksista? (TTL 5 luku ja asetusmuutokset)

-

Lausuttavaa ansiopäivärahan perusteena olevan palkan määrittelystä? (TTL 6 luku ja asetusmuutokset)

-

Lausuttavaa TTL 5 ja 6 luvun muutosten vaikutuksesta työttömyysetuuden maksamisen työvoimapolitiisiin edellytyksiin? (TTL 2 ja 2 a luku sekä 14 luvun 1 c §)

-

Lausuttavaa työttömyysetuuden sovittelun suojaosasta luopumisesta? (TTL 4 luku)

Hallituksen esitys pyrkii parantamaan kannustimia siirtyä osa-aikatyöstä kokoaikatyöhön tai lisätä osa-aikatyössä tehtävien työtuntien määrää. Esitys ei kuitenkaan huomioi, että esimerkiksi osatyökykyiselle pitkäaikaissairaalle tai vammaiselle henkilölle osa-aikatyö on keino työllistyä, pysyä osana työmarkkinoita ja parantaa taloudellista asemaa. Vammaiselle henkilölle epätyypillisen työn vaihtoehtoja voivat olla kokoaikainen sairausloma tai työkyvyttömyys. Harvinaisten sairauksien ja vammojen kohdalla on syytä huomioida myös vaikeutunut pääsy työkyvyttömyyseläkkeelle.

Lausuttavaa lapsikorotusten poistamisesta? (TTL 6 ja 7 luku)

-

Lausuttavaa omavastuuajan pidentämisestä? (TTL 5 ja 7 luku)

-

Lausuttavaa esityksen taloudellisista ja kansalaisvaikutuksista (ml. vaikutukset julkiseen talouteen, työllisyyteen ja kuntiin)?

-

Lausuttavaa muista vaikutuksista (ml. vaikutukset viranomaisiin ja yrityksiin)? TE-hallinnon henkilöstöä edustavaa tahoa pyydetään arvioimaan vaikutuksia TE-hallinnon henkilöstöön ja sen tehtäviin, erityisesti TTL 14 luku 1 c §:n osalta.

-

Lausuttavaa siitä miten muutosten vaikutuksia voitaisiin seurata ja arvioida jälkikäteen?

-

Lausuttavaa voimaantulosta ja siirtymäsäännöksestä?

-

Muuta lausuttavaa esityksestä?

Yhdyimme useiden muiden lausunnonantajien näkemykseen siitä, että

- lausuntoaika kaksi viikkoa on lyhyt aika ja vaikuttaa mm. eri tahojen mahdollisuuksiin lausua esityksestä
- järjestöjä tulisi osallistaa jo lain valmistelussa, eikä vain lausuntovaiheessa
- useiden toisiinsa ja samoihin henkilöihin vaikuttavien lainsäädäntömuutosten samanaikainen käsittely vaikeuttaa yhteisvaikutusten arviointia

Suomi on viimeksi vuonna 2023 saanut moitteita Euroopan neuvostolta liian alhaisesta perusturvan tasosta. Koemme, että hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työttömyysturvalain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta ei paranna kansalaisten perusturvaa heikoimmassa asemassa olevien osalta, vaan riskinä on, että vaikutusarviointien suhteessa muuhun valmisteluun puuttuessa ja lainsäädännön kiireellisen valmistelun takia asema tulee heikentymään entisestään. Hallituksen esitys ei sisällä lainsäädännön vammaisvaikutusten arviointia, eikä arviointia suhteessa muuhun lainsäädäntöön. Vammaisvaikutukset tulisi arvioida lainsäädäntöä uudistettaessa niin työikäisen vammaisen kuin vammaisen lapsen ja perheen edun näkökulmasta.

Asikainen Katri
HARSO ry